

Massförekomst av axslinga

Den långa slingriga vattenväxtarten axslinga (*Myriophyllum spicatum*) är en av de vanligaste arterna i Raseborgs skärgård och den förekommer i många olika typer miljöer. Den är inte i sig en näringsindikator, men vid gynnsamma förhållanden med bl.a. god näringstillgång, bildar den på många håll massförekomster. Bestånden kan vara heltäckande över stora områden och når ställvis ytan. Massförekomsterna har ökat sedan 1970-talet. Växtmassorna

Bild 1: Axslinga (*Myriophyllum spicatum*). Havsmanualen

anses störande vid fiske och simning och är svåra att forcera med båt. Stjälkarna viras runt propellern. Luktproblem kan uppstå när de bryts ned och förmultnar. Också andra slingearter, knoppslinga (*M. sibiricum*) och kransslinga (*Myriophyllum verticillatum*) kan bilda massförekomster i näringsrika vatten.

Försök att avlägsna axslinga mekaniskt minskar inte på lång sikt förekomsterna. Åtgärden kan jämföras med att klippa en gräsmatta. Axslingan förökar sig främst genom att fragment från plantorna rotar sig. Därför är det viktigt att samla ihop och föra bort allt växtmaterial som skurits bort. Genom att skörda vegetationen och avlägsna materialet avlägsnar man visserligen den näring som är bunden till växtligheten, men vid skördandet grumlas det näringsrika sedimentet samtidigt upp och tillför vattnet näring. Båtpropellrar grumlar upp näring och skär också av fragment som kan rota sig. Detta gör vegetationen tätare.

Mängderna axslinga kan variera naturligt från år till år beroende på t.ex. hur varm och solig sommaren är eller hur tjock isen varit under vintern. Vegetationen kan också vara till större förfång vid lågvatten. Axslingan övervintrar under isen i fullt utvuxen form eller som fragment, men klarar inte bottenfrysning.

Bild 2: Massförekomst av axslinga, Havsmanualen

I Nordamerika där arten invaderat sjöar har man bl.a. testat biologisk bekämpning med insekter och fisk, kemisk bekämpning och manipulering av vattennivån. Dessa metoder är mycket riskabla eftersom man inte kan förutse hur de påverkar hela ekosystemet. Att bara försöka avlägsna axslingan är inte heller i längden lönsamt, så länge näring finns att tillgå kommer problemet att kvarstå. Läget kan också förvärras. Så länge axslingan finns kvar hålls en stor del av näringen bunden i växtmassan och sedimentet hålls på

plats. Blir vattnet så övergött och så grumligt av växtplankton att inte ens axslingslängre trivs kan det i stället bildas tjocka lösliggande trådalgmattor med syrgasbrist och luktproblem. Alternativt kan botten bli helt vegetationsfri och då försvinner även smådjuren och fisken som är beroende av den livsmiljö vattenväxterna utgör. Massförekomster av växtplankton försämrar också vattenkvaliteten och kan t.ex. göra vattnet syrgasfattigt, slemmigt, illaluktande eller rentav giftigt.

Att axslingslängre bildar massförekomster tyder på övergödning. Förutom av höga näringsmängder gynnas den av en viss vattencirkulation, som kan orsakas av muddringar och båttrafik. För att få mängderna axslingslängre att minska och därmed ge utrymme för en mer mångsidig vegetation till förmån för bl.a. djurlivet, och för att underlätta strandägarnas möjligheter att använda sina stränder, borde man reda ut varifrån näringen kommer och hur man kunde minska den. Det kan handla om att strypa utsläpp, minska båttrafik eller båtarnas fart, eller dämpa vattenrörelser från muddrade kanaler, t.ex. med vassblockader. När problemen åtgärdats skulle man kunna pröva att plantera in t.ex. kransalgen rödsträfsa (*Chara tomentosa*) som ofta är den art som t.ex. i flador funnits där innan vattenrörelserna och näringsökningen rubbat det naturliga systemet.

Bild 3 Massförekomst av axslingslängre. Havsmmanualen